

A. PROGRAMA DOCENT DE L'ASSIGNATURA: "DESENVOLUPAMENT I ORDENACIO DEL MEDI URBA".

1. EVOLUCIO I DESENVOLUPAMENT DEL FENOMEN URBA. Del petit centre comercial medieval a l'àrea metropolitana moderna. Diferents escales i economies del fenòmen urbà.
2. LA CIUTAT COM A SISTEMA PRODUCTIU I COM A ECOSISTEMA. La dependència estructural del fenòmen urbà. Elements fonamentals i diversitat en el sistema urbà.
3. NORMATIVA I DIRECTRIUS AMBIENTALS APLICABLES AL CONTROL DEL DESENVOLUPAMENT URBANISTIC. Les perspectives sobre el medi ambient urbà en les directrius políтиques internacionals i de la CEE. Normativa vigent a Catalunya.
4. MODELS DE LOCALITZACIO D'ACTIVITATS A LA CIUTAT. La formació dels cinturons industrials. La posició dels barris residencials i dels barris de treballadors. La localització d'activitats comercials. Cartografies bàsiques.
5. URBANISME I MEDI AMBIENT: Història d'interaccions. Principals tipus d'impactes ambientals. Desenvolupament urbà i medi ambient. Planificació ambiental i ordenació urbanística.
6. METODOLOGIES D'AVALUACIO: Els estudis d'impacte del planejament urbanístic. L'experiència mediterrània. L'experiència anglo-saxona.
7. DIAGNOSI AMBIENTAL I PLANIFICACIO URBANISTICA. El registre cartogràfic dels principals indicadors del medi com instrument imprescindible de racionalitat en el desenvolupament urbà.
8. BALANÇOS DE MATERIA EN EL MON URBA. El balanç energètic de la ciutat. El balanç d'aigües. El balanç de materials.
9. ALTERACIONS DE L'ATMOSFERA EN LA CIUTAT. Els efectes hivernacle i illa de calor. Les emissions de contaminants atmosfèrics. Emissors i receptors de soroll. Mesures de protecció aplicables en programacions urbanístiques.
10. EL PATRIMONI NATURAL I EL DESENVOLUPAMENT URBANISTIC. La biogeografia de la ciutat. El tractament d'ecotons I biotops en zones densament poblades.
11. EL PATRIMONI CULTURAL I EL PAISATGE EN LA ORDENACIO URBANISTICA. Homogeneïtat i heterogeneïtat, mesures d'integració paisatgística.

B. OBJECTIUS I METODE DE TREBALL DE L'ASSIGNATURA

L'objectiu central d'aquesta assignatura optativa és millorar el coneixement de l'alumnat del fenòmen urbà des d'una perspectiva ambiental, tot desenvolupant la seva capacitat de diagnosi i, de definició i de disseny de noves formes urbanes més sostenibles.

Aquesta assignatura es planteja eminentment *pràctica*, cada apartat té una duració aproximada de 4 hores lectives de les quals el 40% es destinaran a la resolució, mitjançant debat interdisciplinari, de casos pràctics.

Aquests treballs pràctics fonamentaran l'avaluació de l'assignatura i s'organitzaran des del primer dia de classe en base a l'anàlisi, per part dels diferents grups de treball, de diferents casos de fenòmens urbans a Catalunya.

Les diagnosis ambientals de sistemes urbans, a realitzar pels alumnes, es triaran amb criteris de preferència, de proximitat, de facilitat de dades, però també amb criteris geogràfics: cada grup s'especialitzarà en un dels sis eixos de comunicació amb Barcelona (Maresme A-19, Vallès Oriental A-7, A-17 , Vallès Occidental A-18, Llobregat A-7 Diagonal i Garraf A-16) o bé en els sistemes urbans de Girona, Tarragona o LLeida.

A part d'aquest treball pràctic central cada alumne haurà de realitzar almenys una lectura i recensió d'un llibre o publicació continguda en la bibliografia adjunta.

C. BIBLIOGRAFIA BASICA

ANDERSSON, M., (1992) "Considerations on methodology of EIA in relation to phisical planning".Paper researchcenter for environmental assesment. Roskilde University Center Denmark.

AJUNTAMENT DE MATARÓ, (1992) "Pla Estratègic de Mataró". Mataró en Perspectiva. Una ciutat per viure-hi i invertir.

AJUNTAMENT DE SABADELL, (1986) "La ordenació del Ripoll a Sabadell. Història urbana i medi ambient".

BATTY, M. (1978) "Urbans models in the planning process". Geography and the urban environment. Vol I pp. 63 a 134.

CARCELLER, Xavier i PEREZ LLAMAS, Carlos (1993) "Legislació urbanística bàsica a Catalunya. Curs bàsic". Edicions UPC.

CARTER, H. (1974) "El estudio de la geografía urbana". Instituto de Estudios de la Administración Local. Ed. Closas.

CARTER, H. (1983) " An introduction to urban historical geography" Ed. E.Arnold.

CASALS COSTA, Vicente (1992) "Es tierra perdida la que se destina a la edificación" . Ciudad y territorio 94.

CEE (1990). "Libro verde sobre el medio ambiente urbano". Comunicación de la comisión al consejo y al parlamento.

CERCEDA, Carles (1988) "Estudi de soroll de l'aeroport de Barcelona". Escola universitària d'enginyeria tècnica de telecomunicacions de la La Salle Bonanova.

CLAVAL, P. (1981), " La logique des villes. Essai d'urbanologie". LITEC. París.

DOUGLAS, Ian (1983) " The Urban Environment". Edward Arnold. London.

DEPARTAMENT DE MEDI AMBIENT (1992) "Cap a un desenvolupament sostenible. Programa comunitàri de política i actuació en matèria de medi ambient i desenvolupament sostenible". Una proposta de la Comissió de les Comunitats Europees. Març de 1992.

DEPARTAMENT DE MEDI AMBIENT (1992)."Cuidem la Terra. Una estratègia per viure de manera sostenible" UICN, PNUMA i WWF.PP. 101 A 105 Els assentaments humans.

DETwyLER, T.R. , MARCUS, M.G. I ALT. (1972) "Urbanization and environment. The Physical Geography of the City". Duxbury Press. Belmont, California.

DIPUTACIO DE BARCELONA (1993) " L'arquitectura del territori". Pla d'objectius 1992-1995. Planejament territorial i mediambiental de la Diputació de Barcelona.

DIPUTACIO DE BARCELONA (1994) "Auditoria ambiental d'Igualada".

ESTEBAN I NOGUERA, Juli (1991) "El fet metropolità". Primer congrés Català de Geografia.

GLICK, Thomas F. (1994) " Ecología urbana y administración municipal inglesa en el siglo XIX: Desde Chadwick hasta la junta de obras metropolitana". Ciudad y territorio II (99).

HERBERT, D.T. i JOHNSTON, R.J. (1978), "Geography and the urban environment. Progress in research applications". Vol I pp. 1 a la 33.

HOWARD, E. (1898) "Garden cities of To-morrow". Reedició 1989

I.B. ROVIRA I VIRGILI. MP-3 Medi Ambient (1994) " Projecte pedagògic : Tarragona i el soroll". Amb el suport de l'Ajuntament de Tarragona.

JOHNSON, J.H. (1974), Geografia Urbana. Oikos Tau, SA.

LANCASHIRE COUNTY COUNCIL (1993) " Lancashire environmental action programme". Lancashire environment forum.

LEITMAN, J. (1993) "Rapid urban environmental assessment: lessons from de cities in the developing world". Volum I Introduction, results and future directions. Urban management program (UMP) joint undertaking of the United Nations development programme (UNDP), United nations for Human Settlements (UNCHS) and the World Bank.

LEVY, JP. (1987), "Centres Villes en mutation". Ed. du Centre National de la Recherche Scientifique. París.

LOCAL AGENDA 21 CONFERENCE (1994), "Conference papers" i Workshop programme" Casos de les ciutats de Wentworth (Canadà) i Goteborg (Suècia).

MINISTÈRE DE L'ENVIRONNEMENT ET MINISTÈRE DE L'EQUIPEMENT, DU LOGEMENT, DE L'AMÉNAGEMENT DU TERRITOIRE ET DES TRANSPORTS (1988). " Pour des études d'impact en centre urbain".

MIRO, M. i TULLA, A.F. (1986) " L'impacte del túnel i autovia de Vallvidrera en el territori: un exemple de geografia aplicada". Documents d'anàlisi geogràfica. 8-9. pp. 39-70.

MURCIA, E. (1979). "Geografia urbana. Una introducció sistèmica". Dept. de Geografia de la Universitat d'Oviedo.

NICHOLSON-LORD, D. (1987), "The greening of the cities". Routledge and Kegan Paul. London New York.

NUNES I ALONSO, Joan (1986). "Aproximació a l'estructura de l'àrea metropolitana de Barcelona: Les estructures d'intensitat diària". Documents d'Anàlisi Geogràfica, 8-9. pp 71-90.

ONG INTERNATIONAL FORUM (1993) "Els tractats del Forum Internacional d'organitzacions no governamentals". Compromisos per al futur. Rio de Janeiro. Tractat sobre Urbanització pp. 141 a 143.

PARES I ALTRES (1985) . "Descobrir el medi urbà. Ecologia d'una ciutat: Barcelona" CMV Programa MAB 11 (UNESCO).

PNUD, WORLD BANK (1992). "Profil environmental de Tunis". Programme de gestion urbaine.

RACIONERO, L. (1978) "Sistemas de ciudades y ordenación del territorio". Ed. Alianza universidad.

REES, W.E. (1992) "Ecological footprints and appropriated carrying capacity: what urban economics leaves out". article publicat a Environment and urbanization. Vol. 4 nº 2 October 1992. Sustainable cities: meeting needs, reducing resource use and recycling, re-use and reclamation.

RUEDA, S. (1993) "L'ecologia urbana i la planificació de la ciutat" article publicat a la revista Medi Ambient. Tecnologia i cultura. num 5: "Repensar la ciutat". pp. 6 a 17. Publicació del Departament de Medi Ambient.

SHORT, J.R. (1989), "The humane city" Basil Blackwell .

IUCN, PNUMA I- WWF(1991) "Cuidar la terra. Estratègia pel futur de la vida". Resum.

UNCED (Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i Desenvolupament) (1992) "L'Aliança Global per al Medi Ambient i el Desenvolupament". Guia a l'Agenda 21. Versió provisional.

UNC (1992). "Earth Summit 92" C. 7 Promoting sustainable human settlement development.

ZUMIN, Laura (1994). "Entre la dimensión global y la dimensión local" Documents d'anàlisi geogràfica, 24" pp. 181-200.